

Brüssel, 23. oktoober 2014
(OR. en)

SN 79/14

MÄRKUS

Teema: Euroopa Ülemkogu (23.–24. oktoober 2014)
Kliima- ja energiapoliitika raamistik 2030

I. KLIIMA- JA ENERGIAPOLIITIKA RAAMISTIK 2030

1. Selleks et täita kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamist, taastuenergiat ja energiatõhusust käsitlevad ELi eesmärgid, mis tuleb täielikult saavutada 2020. aastaks, on tehtud märkimisväärsed edusamme. Lähtudes 2014. aasta märtsis toimunud Euroopa Ülemkogu järeldustes sõnastatud põhimõtetest, leppis Euroopa Ülemkogu täna kokku Euroopa Liidu kliima- ja energiapoliitika raamistik 2030. Sellest tulenevalt esitab EL oma panus hiljemalt 2015. aasta esimese kvartali lõpuks kooskõlas ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste poolt Varssavis ülemaailmse kliimakokkuleppe sõlmimiseks kokku lepitud ajakavaga. Euroopa Ülemkogu kutsub kõiki riike üles tegema juba aegsasti enne Pariisis toimuvat konventsiooniosaliste 21. konverentsi ambitsioonikaid ettepanekuid eesmärkide ja poliitika kohta. Ülemkogu pöördub selle küsimuse juurde tagasi pärast Pariisi konverentsi. Euroopa Ülemkogu vaatab kõik raamistiku elemendid regulaarselt läbi ja jätkab vastavalt vajadusele strateegiliste suuniste andmist, eelkõige mis puudutab konsensust HKSi, HKSi mittekuuluvate sektorite, omavaheliste ühenduste ja energiatõhususe osas. Komisjon jätkab regulaarset dialoogi sidusrühmadega.

Kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärk

2. Euroopa Ülemkogu kinnitas ELi siduva eesmärgi vähendada liidus 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heiteid 1990. aastaga võrreldes vähemalt 40%. See eeldab järgmist:
 - 2.1 EL täidab selle eesmärgi kollektiivselt võimalikult kulutasuval moel, kusjuures heitkogustega kauplemise süsteemi (HKS) kuuluvates ja mittekuuluvates sektorites vähendatakse heitkoguseid 2030. aastaks vastavalt 43% ja 30% võrreldes 2005. aastaga;
 - 2.2 nendes jõupingutustes osalevad kõik liikmesriigid, tuginedes tasakaalustatud õigluse- ja solidaarsuskaalutlustele;

ELi HKS

- 2.3 selle eesmärgi saavutamise peamine Euroopa vahend on hästi toimiv ja reformitud heitkogustega kauplemise süsteem (HKS) koos instrumendiga turu stabiliseerimiseks kooskõlas komisjoni ettepanekuga; heitkoguste ülemmäära iga-aastane vähendamiskoeffitsient on alates 2021. aastast 1,74% asemel 2,2%;
- 2.4 saastekvootide tasuta eraldamine ei lõpe; olemasolevate meetmetega jätkatakse ka pärast 2020. aastat, et hoida ära kliimapolitikast tingitud süsinikdioksiidi lekke ohtu, seni kuni muud tähtsamad majandusriigid ei ole kohustunud tegema võrreldavaid jõupingutusi, eesmärgiga pakkuda sobiva tasemega toetust rahvusvahelise konkurentsivõime kaotuse ohtu sattunud sektoritele. Saastekvootide tasuta eraldamise võrdlusalused vaadatakse regulaarselt läbi kooskõlas tehnoloogia arenguga vastavates tööstussektorites. Arvesse võetakse nii otseseid kui ka kaudseid CO₂-ga seotud kulusid kooskõlas ELi riigiabi eeskirjadega, et tagada võrdsed tingimused. Rahvusvahelise konkurentsivõime säilitamiseks ei tohiks nende sektorite kõige tõhusamad käitised kanda põhjendamatuid süsinikdioksiidiga seotud kulusid, mis viivad süsinikdioksiidi lekkeni. Edaspidi tagab kvootide eraldamine parema vastavuse eri sektorite muutuvatele tootmistasemetele. Samal ajal säilitatakse tööstuse jaoks täielikult innovatsiooniimulid ning ei suurendata halduskeerukust. Arvesse võetakse taskukohaste energiahindade tagamise ja juhusliku kasumi vältimise kaalutlust;

- 2.5 sellega seoses võivad need liikmesriigid, kelle SKP inimese kohta jääb alla 60% ELi keskmisest, otsustada jätkata saastekvootide tasuta eraldamist energiasektorile kuni aastani 2030. Pärast 2020. aastat tasuta välja jagatavate saastekvootide maksimumkogus ei tohiks ületada 40% seda võimalust kasutavatele liikmesriikidele punkti 2.9 alusel enampakkumiseks eraldatud saastekvootidest. Praeguseid võimalusi, sealhulgas läbipaistvust, tuleks parandada, et tagada rahaliste vahendite kasutamine energiasectori moderniseerimiseks mõeldud reaalinvesteeringute soodustamiseks, vältides samas moonutusi energia siseturul;
- 2.6 uuendatakse olemasolevat NER300 rahastamisprogrammi, sealhulgas CO₂ kogumise ja säilitamise ning taastuvate energiaallikate jaoks, laiendades selle kasutusala vähese CO₂-heitega innovatsioonile tööstussektoris, ning algset ettenähtud kogust suurendatakse 400 miljoni saastekvoodini (NER400). Toetuskõlblikud on kõikides liikmesriikides kavandatud investeerimisprojektid, sealhulgas väiksemahulised projektid;
- 2.7 luuakse uus ELi HKSi saastekvootide reserv suurusega 2%, et rahuldada eriti suuri lisainvesteeringute vajadusi madala sissetulekuga liikmesriikides (SKP elaniku kohta¹ väiksem kui 60% ELi keskmisest). Sellel reservil on järgmised omadused:
- reservist saadud tulu kasutatakse nende liikmesriikide energiatõhususe parandamiseks ja nende energiasüsteemide moderniseerimiseks, et pakkuda nende riikide kodanikele puhtamat, kindlamat ja taskukohasemat energiat;
 - rahaliste vahendite kasutamine on täiesti läbipaistev;
 - reservist saadud saastekvoodid pannakse enampakkumisele samadel põhimõtetel ja samas korras nagu teistegi saastekvootide puhul;
 - reservi kasutatakse rahastu loomiseks, mida haldavad kasu saavad liikmesriigid ning millesse on projektide valimisel kaasatud EIP. Väikesemahuliste projektide jaoks tagatakse lihtsustatud kord. Kuni 31. detsembrini 2030 toimub rahaliste vahendite jaotamine tõendatud heitkoguste 50% osakaalu ja SKP kriteeriumide 50% osakaalu kombinatsiooni alusel, kuid projektide valimise alus vaadatakse läbi 2024. aasta lõpuks;

¹ Kõik viited 2013. aasta SKP-le eurodes, arvestatud turuhindades.

- 2.8 solidaarsusega, majanduskasvuga ja omavahelise ühendatusega seotud põhjustel jaotatakse 10% liikmesriikide poolt enampakkumisele pandavatest ELi HKSi saastekvootidest nende riikide vahel, kelle SKP elaniku kohta ei ületanud (2013. aastal) 90% ELi keskmisest;
- 2.9 saastekvootide ülejäänud osa jagatakse kõikide liikmesriikide vahel tõendatud heitkoguste alusel, ilma enampakkumisele pandavate saastekvootide osa vähendamata;

HKSi mittekuuluvad sektorid

- 2.10 metoodikat, mille põhjal seatakse riikides heitkoguste vähendamise eesmärgid HKSi mittekuuluvate sektorite jaoks, koos kõigi elementidega, mis on sätestatud 2020. aastaks jõupingutuste jagamist käsitlevas otsuses, kasutatakse edasi kuni 2030. aastani ning jõupingutuste jaotus põhineb suhtelisel SKP-l elaniku kohta. Kõik liikmesriigid annavad oma panuse ELi üldisesse heitkoguste vähendamisse 2030. aastaks, kusjuures eesmärgid võrreldes 2005. aastaga varieeruvad 0%st kuni -40%ni;
- 2.11 nende liikmesriikide eesmärgid, kelle SKP elaniku kohta on ELi keskmisest suurem, kohandatakse suhteliselt, et kajastada kulutasuvust õiglasel ja tasakaalustatud viisil;
- 2.12 olemasolevate paindlikkusinstrumentide kättesaadavust ja kasutamist HKSi mittekuuluvates sektorites parandatakse märkimisväärselt, et tagada ELi kollektiivsete jõupingutuste kulutasuvus ning ühe elaniku kohta arvestatud heitkoguste lähenemine 2030. aastaks. Liikmesriikide jaoks, kelle riiklikud vähendamiseesmärgid ületavad oluliselt nii ELi keskmist kui ka nende kulutasuval viisil heitkoguste vähendamise potentsiaali, ja liikmesriikide jaoks, kus 2013. aastal tööstuskäitistele saastekvootide tasuta eraldamist ei toimunud, luuakse eesmärkide saavutamiseks uus paindlikkus, kasutades HKSi saastekvootide piiratud, ühekordset vähendamist, mis otsustatakse enne 2020. aastat, säilitades samas prognoositavuse ja keskkonnavalase terviklikkuse;

- 2.13 on oluline vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja fossiilkütustest sõltumisega seotud ohtusid transpordisektoris. Euroopa Ülemkogu kutsub seetõttu komisjoni üles analüüsima edasi vahendeid ja meetmeid tervikliku ja tehnoloogiliselt neutraalse lähenemisviisi jaoks, mis on mõeldud transpordis heitkoguste vähendamise ja energiatõhususe edendamiseks, elektritranspordiks ning taastuvate energiaallikate kasutamiseks transpordis ka pärast 2020. aastat. Euroopa Ülemkogu kutsub üles võtma kiiresti vastu direktiivi, millega kehtestatakse arvutusmeetodid ja aruandlusnõuded vastavalt bensiini ja diislikütuse kvaliteeti käsitlevale Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 98/70/EÜ. Samuti tuleb ülemkogu meelde, et kehtivate õigusaktide alusel on liikmesriigil võimalik lisada HKSi raamistikku ka transpordisektor;
- 2.14 teadvustada tuleks väiksema leevenduspotentsiaaliga põllumajandus- ja maakasutussektori mitmesuguseid eesmärke ning samuti vajadust tagada kooskõla ELi toiduga kindlustatuse eesmärkide ja kliimamuutuste valdkonda kuuluvate eesmärkide vahel. Euroopa Ülemkogu kutsub komisjoni üles uurima, millised oleksid parimad võimalused ergutada toiduainete tootmise püsivat intensiivistamist, optimeerides samas selle sektori panust kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamisse ja nende sidumisse, sealhulgas metsastamise kaudu. Poliitika selle kohta, kuidas lisada 2030. aasta kasvuhoonegaaside heitkoguste vähendamise raamistikku maakasutus, maakasutuse muutus ja metsandus, töötatakse välja niipea, kui tehnilised tingimused seda võimaldavad ja igal juhul enne 2020. aastat.

Taastuvad energiaallikad ja energiatõhusus

3. EL seab eesmärgiks, et 2030. aastal moodustab taastuvatest energiaallikatest toodetud energia vähemalt 27% ELis tarbitavast energiast. See eesmärk on ELi tasandil siduv. Selle täitmiseks võtavad liikmesriigid endale kohustused, mille puhul juhitudakse vajadusest jõuda ELi eesmärgini ühiselt, ilma et see takistaks liikmesriikidel seadmast endale ambitsioonikamaid riiklikke eesmärke ja neid toetamast, kooskõlas riigiabi suunistega, ning võttes arvesse nende energia siseturuga integreerituse astet. Üha suurenevas mahus vahelduva taastuvenergia integreerimine eeldab paremini ühendatud energia siseturgu ja asjakohaseid varusüsteeme, mida tuleks vajaduse korral koordineerida piirkondlikul tasandil.

ELi tasandil seatakse soovituslik eesmärk parandada 2030. aastaks energiatõhusust vähemalt 27% võrreldes prognoositud tulevase energiatarbimisega, võttes aluseks kehtivad kriteeriumid. See eesmärk saavutatakse kulutasuval viisil ja selle puhul järgitakse täielikult põhimõtet, et HKS aitaks tulemuslikult kaasa üldiste kliimaeesmärkide saavutamisele. Selline kord vaadatakse läbi 2020. aastal, pidades silmas ELi tasandi eesmärki, milleks on 30%. Komisjon esitab ettepaneku prioriteetsete sektorite kohta, kus on võimalik energiatõhusust oluliselt suurendada, ja selle küsimusega ELi tasandil tegelemise viiside kohta, ning EL ja liikmesriigid suunavad nendele sektoritele oma õigus- ja rahastamisalased jõupingutused.

Nimetatud eesmärgid saavutatakse, austades täiel määral liikmesriikide vabadust oma energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel. Eesmarke ei muudeta liikmesriikidele siduvateks eesmärkideks. Iga liikmesriik on vaba seadma endale kõrgemad riiklikud eesmärgid.

Täielikult toimiva ja ühendatud energia siseturu saavutamine

4. Euroopa Ülemkogu märkis, et täielikult toimiv ja ühendatud energia siseturg on ülimalt tähtis. Tuletades meelde 2014. aasta märtsi järeldusi energia siseturu väljakujundamise kohta, rõhutas Euroopa Ülemkogu, et selle eesmärgi kiirele saavutamisele tuleb suunata kõik jõupingutused. Samuti jääb pärast 2020. aastat prioriteetseks eesmärgiks liikmesriikide ning Euroopa gaasi- ja elektrivõrkude ebapiisavate energiaühenduste vältimine ning Euroopa mandriosa võrkudes liikmesriikide sünkroonse osalemise tagamine, nagu on ette nähtud Euroopa energiajulgeoleku strateegias. Sellega seoses otsustati, et:

- Euroopa Komisjon võtab liikmesriikide toetusel kiireloomulisi meetmeid, et saavutada praegune elektrisüsteemide vahelise ühenduse miinimumeesmärk 10% kiiremas korras ning mitte hiljem kui 2020. aastal vähemalt nende liikmesriikide puhul, kes ei ole veel saavutanud energia siseturuga integreerituse minimaalset taset, nimelt Balti riigid, Portugal ja Hispaania, ning liikmesriikide puhul, mis on nende jaoks peamised energia siseturule juurdepääsu punktid. Komisjon jälgib edusamme ja annab Euroopa Ülemkogule aru kõigist võimalikest rahastamisallikatest, sealhulgas ELi poolse rahastamise võimalustest, et tagada 10% eesmärgi täitmine. Selles valguses kutsub Euroopa Ülemkogu komisjoni üles tegema ettepanekuid, sealhulgas rahastamise kohta, mitmeaastase finantsraamistiku asjakohaste vahendite piires, kui see on asjakohane. Tuletades meelde Euroopa Ülemkogu märtsikuu ja juunikuu kohtumise järeldusi, milles rõhutatakse vajadust tagada kõikide liikmesriikide täielik osalemine energia siseturul, annab komisjon samuti Euroopa Ülemkogule regulaarselt aru, et saavutada 2030. aastaks 15% eesmärk, vastavalt komisjoni ettepanekule. Mõlemad eesmärgid saavutatakse ühishuviprojektide rakendamise teel;
- liikmesriigid ja komisjon hõlbustavad ühishuviprojektide, sealhulgas Euroopa energiajulgeoleku strateegias kindlaks määratud projektide rakendamist, millega ühendatakse eelkõige Balti riigid, Hispaania ja Portugal ülejäänud energia siseturuga, ning tagavad, et nimetatud projekte peetakse eriti tähtsaks ja et nende rakendamine viiakse lõpule 2020. aastaks. Erilist tähelepanu pööratakse ühtse turu äärepoolsematele ja/või vähem hästi ühendatud osadele, nagu Maltale, Küprosele ja Kreekale. Sellega seoses tervitab Euroopa Ülemkogu esimese sammuna põhivõrguettevõtjate hiljutist ühist strateegiat Pürenee poolsaare ühendamiseks elektrienergia siseturuga, sealhulgas konkreetseid võimsuse suurendamiseks ette nähtud projekte. Euroopa Ülemkogu kutsub üles strateegiat rakendama ning innustab põhivõrguettevõtjaid ja reguleerivaid asutusi lisama asjakohased projektid tulevastesse kümneaastasesse võrgu arengukavadesse;

- kui nende projektide rakendamisest ei piisa 10% eesmärgi täitmiseks, siis määratakse kindlaks uued projektid, mis lisatakse ühishuviprojektide loetelu eelseisva läbivaatamise käigus esmatahtsana kõnealusesse loetelusse ja rakendatakse kiiresti. Nende projektide jaoks tuleb teha kättesaadavaks ELi kaasrahastamine. Komisjoni kutsutakse üles esitama enne 2015. aasta märtsis toimuvat Euroopa Ülemkogu kohtumist teatis, milles kirjeldatakse parimat tegutsemissuunda eespool nimetatud eesmärgi tulemuslikuks saavutamiseks.

Energiajulgeolek

5. Tuletades meelde oma 2014. aasta juuni järeldusi, kinnitas Euroopa Ülemkogu täiendavad meetmed, mille abil vähendada ELi energiasõltuvust ja suurendada tema energiajulgeolekut, seda nii elektrienergia kui ka gaasi puhul. Selle eesmärgi saavutamisele aitab samuti kaasa mõõdukama energianõudluse suunas liikumine energiatõhususe suurendamise kaudu. Euroopa Ülemkogu võttis teadmiseks eesistujariigi aruande energiajulgeoleku kohta². Ülemkogu väljendas heameelt komisjoni aruande üle, milles käsitletakse viivitamatuid meetmeid, mille eesmärk on suurendada ELi suutlikkust tulla toime võimaliku suure tarnehäirega eeloleval talvel. Kõnealuses aruandes antakse täielik ülevaade Euroopa energiasüsteemi töökindlusest (nn valmisoleku analüüs). Sellega seoses väljendas Euroopa Ülemkogu heameelt kõikide liikmesriikide, oluliste energiaturu osaliste ning naaberriikide ja partnerite panuste üle. Euroopa Ülemkogu märkis samuti, et ELi energiajulgeolekut saab suurendada kohalike energiaallikate ning ohutu ja säästliku vähese CO₂-heitega tehnoloogia kasutamise teel.

Euroopa Ülemkogu leppis kokku järgmistes punktides:

- rakendatakse gaasisektori elutähtsad ühishuviprojektid, nagu põhja-lõuna gaasikoridor, lõunapoolne gaasikoridor ja uue gaasibörsi edendamine Lõuna-Euroopas, samuti olulised taristuprojektid, millega tugevdatakse Soome ja Balti riikide energiajulgeolekut, et tagada energiatarnijate ja -kanalite mitmekesistamine ning turu toimimine;
- parandatakse eeskirju taasgaasistamise rajatiste ja gaasihoidlate paremaks kasutamiseks gaasisüsteemis, et hädaolukordadega paremini toime tulla;

² 13788/14

- komisjoni kutsutakse üles suurendama oma toetust, et tagada elutähtsate ühishuviprojektide lõpuleviimiseks tehtavate jõupingutuste parem koordineerimine, ning töötama välja suunatud meetmeid (nagu tehnilised nõuanded või konkreetseid võrkudevahelisi ühendusi käsitlevate mitmepoolsete töökondade loomine asjaomaste liikmesriikidega), et lahendada kiiresti projektide rakendamisega seotud probleeme;
- liikmesriikide haldusmenetlusi ühtlustatakse vastavalt komisjoni suunistele ning kujundatakse välja poliitika, et käsitleda elutähtsa energiataristu kaitsmist, muu hulgas info- ja kommunikatsioonitehnoloogiaga seotud ohtude eest;
- selleks et tugevdada ELi läbirääkimispositsioone energiateemalistel läbirääkimistel, kasutatakse täiel määral otsust liikmesriikide ja kolmandate riikide valitsuste vahelisi energiakokkuleppeid käsitleva teabevahetuse mehhanismi loomise kohta, eriti standardsätete ja komisjoni poolt läbirääkimistel antava abi osas;
- liikmesriike ja asjaomaseid äriühinguid innustatakse andma komisjonile läbirääkimiste vältel asjakohast teavet ja küsima temalt tuge, muu hulgas seoses eelneva hinnangu andmisega selle kohta, kas asjaomased valitsustevahelised kokkulepped on vastavuses ELi õigusaktide ja energiajulgeolekualaste prioriteetidega;
- tugevdatakse veelgi energiaühendust, mille eesmärk on laiendada ELi energiavaldkonna *acquis*'d laienemisprotsessis osalevatele riikidele ja ELi naabruses asuvatele riikidele, pidades silmas ELi tarnekindlusega seotud mureküsimusi;
- ELi ja liikmesriikide välispoliitika instrumente kasutatakse selleks, et edastada energiajulgeoleku valdkonnas järjekindlaid sõnumeid, eelkõige strateegilistele partneritele ja suurtele energiatarnijatele.

Euroopa Ülemkogu pöördub energiajulgeoleku teema juurde tagasi 2015. aastal, et hinnata tehtud edusamme.

Juhtimine

6. Euroopa Ülemkogu leppis kokku, et arendatakse välja ilma igasuguse ebavajaliku halduskoormuseta usaldusväärne ja läbipaistev juhtimissüsteem, mille eesmärk on tagada, et EL täidab oma energiapoliitika eesmärgid, kusjuures liikmesriikide jaoks nähakse ette vajalik paindlikkus ja austatakse täiel määral nende vabadust oma energiaallikate jaotuse kindlaksmääramisel. Nimetatud juhtimissüsteem:
 - 6.1 tugineb olemasolevatele elementidele, nagu riiklikud kliimaprogrammid ning riiklikud taastuvenergia ja energiatõhususe kavad. Erinevaid kavandamise ja aruandlusega seotud tegevusi ühtlustatakse ja need koondatakse;
 - 6.2 tugevdab tarbijate rolli ja õigusi, tagab investorite jaoks suurema läbipaistvuse ja prognoositavuse, muu hulgas taskukohase, ohutu, konkurentsivõimelise, kindla ja säästva energiasüsteemi seisukohalt keskse tähtsusega näitajate süstemaatilise seire kaudu;
 - 6.3 hõlbustab riiklike energiapoliitikate koordineerimist ja toetab liikmesriikidevahelist piirkondlikku koostööd.

Euroopa Ülemkogu tuletab meelde oma eesmärgi luua energialiit, mis tagaks taskukohase, kindla ja säästva energia, nagu on sätestatud ülemkogu poolt vastu võetud strateegilises tegevuskavas, ning jälgib regulaarselt selle eesmärgi elluviimist.